

News From Czechoslovakia

ČESKOSLOVENSKÝ ZPRAVODAJ

TÝDENNÍ INFORMAČNÍ BULLETIN

Číslo 527

18. ledna 1965

Obsa Compiled by Free Europe Committee Inc., Two Park Avenue, New York 16, N. Y.

Praha-Bratislava-Vídeň.....	1
Lenárt do Indie.....	1
Obchod s USA a s Belgií.....	2
"Bobánku, nesu ti prácičku!".....	2
Aby lid nemusel stavět barikády.....	3
Vraždí 700 traktoristů ročně.....	3
Bujná mládež ve Varnsdorfu.....	3
Nebudou podporovat soukromé podnikání.....	4
"Bonifikace" pro turisty.....	4
Výtržnost na půlnoci.....	4
Hra za kulisami nebola čistá.....	5
Tajná čs. zbraň - Škoda 1000 MB.....	5
Slovenský film proti antisemitismu.....	6
Nejde iba o žuvačku!.....	6

Praha - Bratislava - Vídeň

Rakouská vláda schválila dodávku zařízení pro Východoslovenské ocelárny v ceně padesáti miliónů dolarů a očekává, že se obchodní výměna s Československem v tomto roce zvýší o deset procent. Zároveň dochází i k zvýšení kulturních styků mezi Vídní, Bratislavou a Prahou.

11. prosince se ve Vídni konal večer ukázek z čs. literární a divadelní tvorby, na němž se osobně představili autoři Dalibor Plichta a Jiří Kolář. Četly se také ukázky z Kohoutovy dramatisace Čapkovy Války s mloky a Havlova Zahradní slavnost, která měla největší úspěch.

V rámci další spolupráce bylo dohodnuto nafilmování televizního pořadu v Grinzingu, v němž vystoupí rakouští i čs. herci a který pak bude promítán televizí obou zemí. Jiná rakouská skupina bude v Bratislavě natáčet exteriéry pro další coprodukcí. Tyto kroky jsou zřejmě inspirovány nesmírným ohlasem prvního společného čs.-rakouského vysílání, při němž Čechoslováci mohli poprvé slyšet opravdu necenzurovanou debatu. "Byl to pro nás první vánek skutečné demokracie a svobody projevu", prohlásil pak jeden posluchač. Čs. diváci si při tomto programu znovu uvědomili nesmírný rozdíl mezi rozmachem rakouského hospodářství a úpadkem v ČSSR. Tvzení jistého čs. debatéra, který prý ve Vídni viděl prázdné obchody a a prohlašoval, že Rakušané nemají zač nakupovat, vyvolal bouři smíchu a i čs. tisk musil přiznat, že přestřelil.

Avšak tyto nezdary jen povzbudily touhu Čechoslováků po dalších stycích se starým sousedem. Jiná zpráva na příklad uvádí, že bratislavští studenti medicíny přijedou letos na praxi do jedné vídeňské nemocnice. Byla též uzavřena dohoda o přistávání rakouských letadel v Bratislavě za nepříznivého počasí ve Vídni. - FEC

Lenárt do Indie

"Na pozvání indické vlády vykoná čs. předseda vlády Jozef Lenárt s ministrem zahraničí Davidem návštěvu v Indii od 23. února do 2. března", hlásila Praha, - FEC

Čítací materiál z této publikace budtež opatřeny značkou — FEC

Obchod s USA a s Belgií

ČSSR, jak se očekává, vyšle letos v březnu do Spojených států skupinu pracovníků zahraničního obchodu. Mají studovat americký trh, aby pak přizpůsobili čs. vývoz americké potenciální poptávce.

Jiná zpráva z Prahy oznámila, že "do Belgie odletěla 12. ledna na desetidenní návštěvu čs. hospodářská mise, v čele s předsedou čs. obchodní komory Josefem Hornem. Jsou v ní vedoucí pracovníci zahraničního obchodu, výrobních podniků a Obchodní banky, kteří budou jednat o rozšíření obchodu, především se strojírenskými výrobky. Tato oblast se podílí jen 18 procenty na obrátu mezi oběma zeměmi." Čs. mise do USA má být rovněž vedena "předsedou čs. obchodní komory", zřejmě ve snaze přiblížit tímto titulem čs. reprezentanty západním kolegům.

- FEC

"Bobánku, nesu ti prácičku!"

Bratislavský rozhlas v komentáři 9. ledna naznačil, že zásady nového hospodářského modelu mají být schváleny ústředním výborem KSČ v příštích týdnech. Model měl však být schválen již v prosinci, avšak - jak jsme již psali - došlo pravděpodobně k neshodám ve vedení KSČ a plánem se znovu zabývala hospodářská komise ústředního výboru. Její nové návrhy budou předloženy opět předsednictvu KSČ, které je doprovází poznámkami a předloží ústřednímu výboru.

Z čs. tisku se však potvrzuje dojem, který vyvolal i Novotného opatrný novoroční projev: Antonín Novotný se po svém "znovuzvolení" prezidentem začal opět vracet do své konzervativní dogmatické posice, aby neztratil oporu svých věrných neschopných aparátčků. Novotný se je snažil uklidnit každou větou svého projevu a totéž můžeme číst mezi řádky v Rudém právu. 12. ledna přinesl orgán dogmatiků úvodník, který zdůrazňuje "stabilitu na vedoucích funkcích, proti které jsme se až dosud více méně prohřešovali." Redakce RP proto "hovořila buď přímo nebo písemně s 25 řediteli o tom jaké jsou jejich názory a zkušenosti." Jinými slovy: Nebojte se soudruzi, reforma nereforma, model-nemodel, nic se vám nestane. Pro neschopnost jsme ještě nikdy nevyhodili spolehlivého soudruha. Nový model bude mít sas starou značku: To chce klid!

Na podporu tohoto stanoviska je ovšem třeba "mobilizovat masy". Rudé právo to provedlo 30. prosince, kdy si ocitovalo "hlas lidu" k televiznímu pořadu "Chtějí do toho také mluvit". "Lid" říká: "Nemohu s klidem snést, aby byla bagatelizována průkopnická práce hospodářských pracovníků z dělnického řádu po roce 1945". Podepsána soudružka L.V., pravděpodobně vlastním jménem "dělnický ředitel Láďa Vávra", který se třese o služební auto se šoférem.

Jiný "dělnický třída" píše: "Nesmíme pod záminkou neodbornosti oslabovat pozice osvědčených vedoucích pracovníků, funkcionářů, schopných ředitelů a pod. a posilovat naopak postavení třebas i těch odborníků, kteří ze všeho nejvíce vynikali skrytou i zjevnou nenávistí k našemu zřízení, a kteří již nyní nepokrytě doporučují dělnickým kádrům, aby 'od toho šly'."

"Televize má v naší společnosti rozhodně jiné poslání než to, šířit prostřednictvím svého technického zařízení ideologicky nedobře zvládnuté, pesimistické pořady."

Kdo má ucho pro češtinu tohoto výroku, hned pozná, že tohle psal zkažený dělník, ze kterého režim vyrobil po únoru svého poskoka, dělníka a - maloměstáčka.

"Některí jedinci pracující inteligence si dovolují přímo otevřeně útočit a osočovat naše dělnické hospodářské vedoucí, dokonce se o nich vulgárně vyjadřovat", durdí se jiný dlouholetý spoluhráč Antonína Novotného.

Pražský rozhlas sám ukázal, odkud se rukují tyto "hlasy lidu" v pořadu Průvan 6. ledna:

"- Zdravíčko, Bobánku, nesu ti prácičku! - To tě moc rád vidím.

- Tadyhle vaše oddělení nebude dělat kolečka, ale tyhle malý trojúhelníčky.

- Neblázni, vždyť je to zbytečný. V montovně budou kolečka chybět!

- Zbytečný, nezbytečný, od toho tady nejsme abysme rozumovali. Musíme dělat trojúhelníčky!

- A to je pitomost. Já mám plán postavený na kolečkách! - Tak se předělá!

- Ale bez koleček naše stroje nedojedou. - No to já vím taky, ale nedá se nic dělat. Trochu předěláme, no! - Trochu, malý dítě si vypočítá na prstech to manko! - Tak nehudruj. Co dělat, když si to vymyslel ředitel. - Aha, tak já to udělám, ale říkám ti, že než náš ředitel doštuje tu jedenáctiletku přijde naše fabrika na buben!" Ty jsi řekl! - FEC

Aby lid nemusel stavět barikády

Země, která nemůže nebo nechce odstranit to, co ji trápí, ulehčuje si aspoň tím, že dělá vtipy. Smutné vtipy, jak ukazuje náš titulěk, který je ocitován z jednoho posledního pražského výtvaru:

"Proč se všechny dlážděné ulice v Praze zalévají asfaltem? - Aby lid nemusel stavět barikády." - FEC

"Co dělá Děda Mráz, když sesadili Chruščova? - Běhá Novotnému po zádech!" - FEC

Nejkratší politický vtíp: "Dr. Antonín Novotný". - FEC

Jde opilec večer po ulici, sklouzne a padne tváří na mříž kanálu. A bolně vykřikne: "Soudruzi, proč..?!" - FEC

Co je na světě nejkrásnější a co je nejhroznější? - Nejkrásnější je komunismus. A nejhroznější cesta k němu. - FEC

Co je to komunismus? - Komunismus je vítězství marx-leninismu nad zdravým rozumem! - FEC

Vraždí 700 traktoristů ročně

Z článku Zemědělských novin 5. ledna vychází najevo otřesná skutečnost: Čs. traktory Zetor vinou špatné konstrukce mají na svědomí ročně 700 traktoristů a jejich závozníků.

"Kdykoliv sedáme se svým kamarádem Honzou Kolářkem do traktoru, začneme svorně hubovat na konstruktéry. Sedačka pro závozníka je pro ně asi tak podřadnou záležitostí, že je pro ni škoda jejich času.. jenže ať si jde konstruktér na takové sedadlo sednout. Určitě na něm dlouho nevydrží. Možná, že i on by se stal jedním z přemnoha přestupníků bezpečnostních předpisů, protože by odpočíval postáváním na traktorovém závěsu. Z toho místa je ovšem jen kousíček do nemocnice.."

Zemědělské noviny poznamenávají k tomuto citátu z dopisu jednoho traktoristy suše, že "podle přehledů odboru STS ministerstva zemědělství přišlo v minulém roce o život na 700 traktoristů a jejich závozníků, z nichž nejeden právě na účet špatného sedadla a postávání na závěsu. Zdá se opravdu dost nelogické, aby i na nově vyráběných traktorech Zetor-Super 35 a 50, museli sedačky upravovat zlepšovatelé. K jeho realizaci stačí dva teleskopy z Javy 250 a dvě ventilová péra.." Ovšem socialistické zemědělství raději oželí 700 životů ročně než dvě ventilová péra. A píše články a úvahy o tom, proč nechce mládež do zemědělství! Rudé právo 6. ledna nařiká, že "nejdou lidé na stroje.. už dnes jsou družstva, kde mají dvojnásobný počet traktorů než traktoristů!" Kdo by se tomu divil? Při vybíjení 700 traktoristů ročně to jde velmi rychle. - FEC

Bujná mládež ve Varnsdorfu

Čs. tisk vydává všechny veřejné projevy nespokojenosti Čs. mládeže za chuligánství, takže je někdy těžké poznat z jeho zpráv přesný charakter jednotlivých incidentů. Avšak jedno je jisté: všechny jsou projevem nespokojenosti s dnešní situací a všechny bez výjimky končí jako demonstrace proti režimu a jeho policii. Totéž se opakovalo ve Varnsdorfu, kde "v průběhu poslední dekády loňského roku došlo k 36 vážným případům výtržností". Podle Lidové demokracie z 5. ledna, která neuvádí datum, "na zábavě ve Varnsdorfu popíjela bujará společnost mladíků. Nakonec již jejich veselí přerostlo rámcem zábavy a vedoucí pohostinství požádal o pomoc Veřejnou bezpečnost. Hlídky proti opilcům nic nezmohla. Na pomoc přišel i předseda národního výboru, aby zhladil rozpálené hlavy asi 140 chlapců (bylo jich opravdu 140 opilých?) a nakonec bylo povoláno 25 příslušníků Pohraniční stráže. Povykující dav se pak ještě vydal na pochod městem a vytloukl okna na městském oddělení Veřejné bezpečnosti. Na čtyři byla uvedena vazba a 10 dalších se bude odpovídat.." - FEC

"Nebudou podporovat soukromé podnikání"

Pražský rozhlas poznamenal 12. ledna, že podle Ústřední správy místního hospodářství "je u nás asi 200 lidí, kteří ve vlastní režii provozují nějaké řemeslo nebo služby obyvatelstvu nebo drobnou výrobu. A to je málo", dodala komentátorka k tomuto hubenému výsledku rok starého vládního usnesení, které se - jak je vidět jenom na papíře - pokusilo vyřešit katastrofální patálie se službami v ČSSR.

"Ženy v domácnosti, vyučené švadleny, modistky, kuchařky, důchodci-řemeslníci by mohli ve vsi nebo někde na okraji města dělat holiče, krejčí, truhláře..mohou takhle vypomoci i zaměstnaní lidé po návratu z práce ve své režii jako instalatéři, elektrikáři, zedníci.." Avšak nic takového se nestalo a v celé republice je takových lidí jen dvě stě. Proč? I pražský rozhlas přiznal, že "někde jsou příčinou také dosavadní chyby v práci národních výborů."

Hlavní příčina je ovšem v tom, že lidé, kteří pracují na černo nedůvěřují Novotného režimu, že to myslí vážně a obávají se, že by jim časem opět skočil na krk, podobně jako družstevníci, kteří v některých místech odmítali si vzít zpět svoje bývalé soukromé pozemky. Jinde zaměstnavatelé "odmítají dát souhlas a říkají, že nebudou v socialismu podporovat soukromé podnikání!!" Hluví o kroku zpátky a nevidí, že právě sami brzdí rozvoj služeb a zabezpečení opravářství, kterého je všude málo. Radši tedy ať lidé ztrácejí čas někde k holiči nebo cestováním za krejčím, který by jim třeba jen opravil otřepané rukávy kabátu. Ve většině si prý národní výbory stěžují na nezáměr lidí. Avšak nebylo by možno si stěžovat i obráceně na nezáměr národních výborů?", ptá se Praha. Problém ovšem není v tom, zda selhání vládního opatření je způsobeno nezáměrem lidí nebo národních výborů. Skutečná příčina je hlubší: nedůvěra celého národa k režimu, jehož dogmatickou neochotu ustoupit od zkrachovaných pouček opravdu upřímně a natrvalo dobře cítí všichni a nenechají se ošálit žádnými novými řečmi starých známých firem. Do starých zakyslých stalinských měchů nelze lít nové víno, ani to pančované. - FEC

"Bonifikace" pro turisty

Se nezdá být stejně výhodná jako dosavadní předpisy o výměně valut. Podle čs. listů ze 7. ledna "vstoupilo od 1. ledna v platnost nové opatření, které zavádí jednotnou bonifikaci ve výši 125% k základnímu kursu. Turista je povinen vyměnit minimálně tři dolary denně a dostane za dolar 16,08 Kčs. Nespotřebované čs. koruny vyměněné nad minimální hranici budou při odjezdu vyměněny v téže kursu zpět. Ceny za ubytování a stravování zůstávají beze změny." - FEC

Výtržnost na půlnoční

"Také letos na Štědrý den se půlnoční mše v chrámu sv. Jakuby na Starém městě stala cílem velkého počtu věřících. Chrám zaplnilo šest tisíc lidí tak, že v kostele nebylo k hnutí, a pořadatelé se nemohli zástupy protlačit. Do 23. hodiny se shromáždil před chrámem tisícový dav, do něhož se však vmísily i nekalé živly. Několik desítek chuligánů se protlačilo až do chrámu, kde povykovali, napadali věřící, házeli na dlažbu láhve lihovin a roztříštili okno. Dokonce rozbili celou kostelní lavici. Pořadatelé, sevření v zástupech, byli bezmocní. Duchovní, který sloužil mši, přerušil pobožnost a rozhlasem vyzýval věřící ke klidu. Byla to marná slova, rozhořčení mezi věřícími stoupalo, a tak kněz zavolal na pomoc pohotovostní jednotky Veřejné bezpečnosti. Z chrámu pak bylo vyvedeno na 150 výtržníků. Také v chrámu Krista Krále ve Vysočanech došlo k výtržnostem a přivolaná hlídka VB musela zasáhnout proti třem chuligánům", kteří "napadli hlídku VB, a muselo být proti nim použito služebních obušků", píše Lidová demokracie 29. prosince 1964. - FEC

Hra za kulisami nebola čistá

Kultúrny život priniesol v prvom januárovom čísle prejav Ladislava Ťažkého na konferencii slovenských spisovateľov, ktorý bilancuje vlaňajšie boje medzi dogmatikmi a revizionistami v radoch slovenských spisovateľov a novinárov a medzi riadkami priznáva to, čo sa vedelo: "hra za kulisami nebola čistá", "kopalo sa do myšlienok", "objavili sa aj fauly" a "hráči dostávali infarkty". Článok sa zásadne zaoberá otázkou vzájomnej kritiky spisovateľov a politikov, ktorá je jednou z najdôležitejších: "Problém, v ktorom sme mnohí zamotaní až po uši, je politika. Inakšie to už ani nejde. Spisovatelia sú nie nadarmo najbližším a najaktívnejším aktívom strany. Nám sa treba rovnako ako niektorým politickým pracovníkom a funkcionárom zamyslieť, prečo existuje z času na čas pri riešení niektorých problémov isté napätie medzi nimi a týmto najbližším a najaktívnejším aktívom strany. V čom a aké sú tieto problémy? Jednoduchšie ako si myslíme. V prvom rade napätie narastá, keď sa spisovateľovi niekto (strana nie je niekto) starie do roboty a keď spisovateľ zistí, že ten niekto sa tomu naozaj nerozumie. A tak isto je to vtedy, keď politik zistí, že mu niekto niečo rozmazáva, ani nevie čo. Teda problém číslo jedna je: kvalifikovať starania sa do roboty. Problém číslo dva je úplne opačný. Napätie narastá, ak spisovateľ objaví chyby u politika alebo opačne, politik u spisovateľa, ak ich odhalil kvalifikovane. V boji proti kultu osobnosti, neporiadkom v našom hospodárskom živote, mnohí politickí pracovníci ako aj spisovatelia znervózneli a aj preto sa v kultúrno-politickej a politicko-kultúrnej činnosti objavili aj fauly, z jednej i z druhej strany. Rozhodca však bol často jednostranne zaujatý a ukázal prstom na toho hráča, ktorý nefauloval, ba naopak, ukázal na toho, kto hral vzácne čisto.

Zaujímavé je, že v tejto hre nedostávali infarkty a neboli odvedení z ihriska nesprátní fanúškovia, nerváci, tí čo vždy ťažili z psychózy veľkých zápasov a vzrušujúcich chvíľ, ale práve bojovníci-komunisti. V boji sa to stáva. Nebudem ďalej používať športové termíny, ani sa nechcem obšírnejšie zaoberať hrou, v ktorej sa kopalo do myšlienok, lebo je to hodne spletité, mnoho sa odohralo za kulisami a práve táto hra za kulisami nebola čistá, lebo tam, proti nám, vám a ním často hral blízky spoluhráč a 'priateľ'.

Napriek všelijakým skúsenostiam členov nášho Sväzu s publikovaním poviem tu predsa len pomerne kacírsku myšlienku, presnejšie fakt, konštatovanie, že v Československu v porovnaní s mnohými štátmi požívame značnú slobodu publikovania. Naozaj. Rozpomeňme sa, čo sa u nás popísalo a okrem jedného, dvoch prípadov nik za to nebol potrestaný, nepocítil žiadne represálie. Aj tie dva prípady, čas ukáže, boli omylom.

Pred literatúrou stojí mnoho vážnych problémov súčasnosti. Literatúra nebude smieť na ne zabudnúť, obísť ich, literatúre ich nebude môcť nik zakázať liečiť. Je tu stále ešte umelecky nespracovaný kult a jeho metódy, pourážaný, opovrhovaný roľník, nedôvera k intelektuálovi, raj, konjunktúra hlupákov, ťaženie zo zásluh, druhoradosť práce za 'kádrom', za jeho schopnosti, za jeho spoľahlivosť a mnoho ďalších problémov, ktoré sme zdedili z čias neblaho presláveného jedného veľkého kultu a tisícov kultíkov menších a horších, ktoré len čo trochu poprší, zasvieti slnko, množia sa a rastú." - FEC

Tajná čs. zbraň - Skoda 1000 MB

Tak aspon tvrdí titulok Roľníckych novín z 31. decembra, nadšene ospevujúci svetový úspech nového čs. automobilu - dúfajme, že tentoraz odôvodnene:

"Náš nový automobil Skoda 1000 MB vzbudil vo svete malú senzáciu a zahraničná tlač je tých našich škodoviek doslova plná. Všeobecne sa o novom voze vyjadruje nadmieru priaznivo, ba s nadšením; iba u nás doma prijali voz s určitou nedôverou.

Nový závod v Mladej Boleslavi bol postavený na naše pomery pomerne rýchlo - za štyri roky. Pracovať sa začalo v tomto roku, zatiaľ iba v jednej smene, ale aj tak do dnešného dňa dostal náš trh okolo dvadsaťtisíc vozov. Aby však bolo jasné, domáci dopyt nebude ešte dlho krytý. 101.000 ľudí čaká ešte na svoj nový voz. Ďalších 38.000 chce kúpiť staršie vozy. V Rakúsku sú naše 'embéčka' vypredané do júna 1965 a generálny

zástupca prosí, aby sme okamžite zastavili propagáciu nového vozu, lebo nestačí odmietať svojich zákazníkov u nás tak populárnym - nemáme. Pán Rongen z Holandska chcel s nami okamžite podpísať obchodnú zmluvu na "embéčka" a zaväzoval sa, že keď vozy doštanú, nebude na nich reklamovať nič, i keby sa závady vyskytli. Francúzsky zástupca pricestoval do Boleslavi a šiel priamo na nádražie presvedčiť sa, či mu autá skutočne už nakladajú do vagónov. Teda, také meno má náš voz. V budúcom roku výroba stúpne. Bude ich 63.000 kusov, z ktorých plných 47.000 "pocestuje" do viac ako 30 krajín. Tak by sa pre domáci trh dostalo veľmi málo a preto sa ráta s väčším dovozom osobných aut zo SSSR, Francúzska, Talianska, NDR a odinakiaľ. V roku 1970 má sa na vnútorný trh dostať 40.000 "MB 1000" a asi 20.000 aut z dovozu. A pred týmto dátumom rok čo rok okolo 30.000 našich vozidiel. Také sú teda perspektívy pre tých, čo si chcú kúpiť nový "samohyb". - FEC

Slovenský film proti antisemitizmu

Z mnohých znepokojivých náznakov možno súdiť, že sa v Československu dosiaľ vyskytujú príznaky antisemitizmu, ktorý je jednak dedičstvom po nacizme, jednak dôsledkom rasistickej politiky KSČ počas slánskiády a v nasledujúcich rokoch. Jedným z takých nepríjemných príznakov je, že čs. televíziu vraj volajú Tel Aviv, lebo je v nej zamestnaných niekoľko židov. To isté vysvitá z poznámky bratislavského rozhlasu o filme Obchod na korze, ktorý opisuje antisemitizmus za Slovenského štátu, ale námetove "hovoriť k prítomnosti".

"Kadárov a Kloss Obchod na korze je námetom a spracovaním veľmi zaujímavý film. Nakrútili ho dvaja českí filmoví umelci v ateliéroch na Barrandove. Hovorí sa v ňom po slovensky, hrajú v ňom poprední slovenskí herci aj neherci a námet filmu vzal jeho autor L. Grossmann zo Slovenska, z jeho pohnutých dejín počas Slovenského štátu. Ladislav Grossmann žil kedysi na Slovensku. Umelecky stvárnil to, čo sme mnohí videli, vedeli, ale nie celkom prežívali: arizácie židovských obchodov. Pri jednej takej arizácii vznikla táto situácia: staručká majiteľka obchodu málo sa stará, čo sa vo svete robí, málo vie o tom, čo sa stoji proti židom. Dni idú, idú, a ona nič nevie o tom, že obchod už nie je jej, že pomocník v obchode vlastne je jeho novopečeným majiteľom, že, hoci ani nechce, prisluguje tomu zlu. A tu stará pani robí často navtedajšie pomery komické veci. Napríklad ide po ulici. Ako jej to vysvetliť, že tá ulica v malom mestečku je síce pre ľudí, ktorí sa tam môžu prechádzať, môžu sa po nej ponáhľať do roboty a vodiť po nej deti do školy - všetko môžu, len ona ňou nesmie prejsť, lebo vlastne neexistuje. Tak, ako už nie je obchod Henry Flautmann, gombíky a krajky. Po minuloročnom víťaznom filme, Obžalovanom, ktorý námetove tkvie v súčasnosti, pričádzajú Kadár-Kloss s filmom o minulosti. Hovoria však cezeň k prítomnosti. Hovoria, akí môžu byť ľudia, ak - tých ak je veľa. Jedno ak tu ukazujú: zvlčilý, fanatizmom prešpikovaný život, ktorý zabúda na človeka." - FEC

Nejde iba o žuvačku...

V jednom z predvianočných čísel Pionierske noviny voľky-nevoľky konštatujú nespornú pravdu, že "kto má strýčka v zahraničí, tomu je hej" a píšú:

"Strýčko pošle balíček a v ňom skvelé veci: svetre aké u nás nevidíš, aj topánky majú iný tvar, aj košeľa také neobyčajné vzory, že sa za tebou obzerajú; a v balíčku býva aj radosť našich detičiek - zahraničná žuvačka. O tej nám prišiel zaujímavý list: 'Tohto leta sa aj mnohí pionieri dostali do zahraničia. Moje dve priateľky boli napríklad v Rakúsku. Obdivovali a vyprávali nám o všetkom, spomínajú na Rakúsko ako na rozprávkovú krajinu, kde je všetko lepšie ako u nás. Aj žuvačka. Dali mi z nej. Ozaj bola inej chuti, ako naše. Ale nemôžem sa zbaviť otázok, prečo videli v cudzej krajine iba všetko dobré? Prečo ľudia vravia o cudzích krajinách samé najlepšie veci a o našej samé naj- najzápornejšie?' Pionieri, iste chápete, že tu naozaj nejde iba o žuvačku. Napíšte nám svoju mienku do našej novej rubriky, Rozhovory o čom chcete." Nepochybujeme, že mnoho čitateľov dá správnu odpoveď: nejde iba o žuvačku, ale o tú nezachytiteľnú vec, ktorú si najviac uvedomujeme, keď ju nemáme: chuť a vôňu, opojnosť a farbu slobody. - FEC